

Economics
Paper II
अर्थशास्त्र
प्रश्नपत्रिका II

Time Allowed : 75 Minutes]

[Maximum Marks : 100

Note : This paper contains **Fifty (50)** multiple choice questions, each question carrying **Two (2)** marks. Attempt *All* questions.

सूचना : या प्रश्नपत्रिकेत एकूण **पन्नास (50)** बहुपर्यायी प्रश्न दिलेले आहेत. प्रत्येक प्रश्नाला **दोन (2)** गुण आहेत. **सर्व** प्रश्न सोडवा.

1. Additive utility implies that :

- (A) Utility is increasing
- (B) Utility is independent
- (C) Utility is subjective
- (D) Utility is ordinal

2. For two substitute goods, cross-elasticity will be :

- (A) Positive
- (B) Negative
- (C) Zero
- (D) Infinity

3. If the price of a commodity in monopoly market is Rs. 30 and its price elasticity of demand is 4, its marginal revenue is :

- (A) 15
- (B) 22.5
- (C) 7.5
- (D) 10

1. 'उपयोगितांची बेरीज करता येते' यात खालील बाब अनुस्यूत आहे :

- (A) उपयोगिता वाढती असते
- (B) उपयोगिता स्वतंत्र असतात
- (C) उपयोगिता व्यक्तिनिष्ठ असतात
- (D) उपयोगितेची क्रमवारी लावता येते

2. दोन वस्तू एकमेकींना पर्यायी असतील, तर छेदक लवचिकता :

- (A) धन असते
- (B) ऋण असते
- (C) शून्य असते
- (D) अनंत असते

3. समजा मक्तेदारी बाजारातील किंमत 30 रु. असेल आणि या वस्तूच्या मागणीची किंमत लवचिकता 4 असेल, तर सीमान्त प्राप्ती ही एवढी असते :

- (A) 15
- (B) 22.5
- (C) 7.5
- (D) 10

4. The slope of the total product curve gives :
- (A) Average product
(B) Total product
(C) Marginal product
(D) Marginal rate of technical substitution
5. With K measured on Y-axis, in the area between ridge lines, the marginal product of :
- (A) K is negative, L is positive
(B) K is positive, L is positive
(C) K is positive, L is negative
(D) K is negative, L is negative
6. In Cournot model firms choose :
- (A) Quantities simultaneously
(B) Prices simultaneously
(C) Quantities sequentially
(D) Prices sequentially
4. एकूण उत्पादन फलाची प्रवणता म्हणजे :
- (A) सरासरी उत्पादन फल
(B) एकूण उत्पादन फल
(C) सीमान्त उत्पादन फल
(D) सीमान्त तांत्रिक पर्यायता दर
5. Y-अक्षावर भांडवल (K) मोजले आहे आणि X-अक्षावर श्रमिकांच्या मात्रा (L) मोजल्या आहेत असे गृहित धरा परिघी रेषेच्या दरम्यानच्या भागात भांडवल आणि श्रमिकांचे उत्पादन फल असे असते :
- (A) K चे ऋण आणि L चे धन
(B) K चे धन आणि L चे धन
(C) K चे धन आणि L चे ऋण
(D) K चे ऋण आणि L चे ऋण
6. कुर्नोच्या प्रतिमानात उद्योगसंस्था अशाप्रकारे निवड करतात :
- (A) उत्पादनाच्या मात्रा एकसमयावच्छेदे करून
(B) किंमतीच्या मात्रा एकसमयावच्छेदे करून
(C) उत्पादनाच्या मात्रा क्रमाने
(D) किंमतीच्या मात्रा क्रमाने

7. In a $2 \times 2 \times 2$ (two goods, two consumers, two factors) general equilibrium model, the number of market clearing equations are :
- (A) 2
(B) 4
(C) 6
(D) 8
8. Quasi rent is the difference between the income earned from a factor of production and :
- (A) Marginal cost
(B) Average variable cost
(C) Fixed cost
(D) Opportunity cost
9. The Phillips curve shows that :
- (A) High unemployment rates are associated with low inflation rates
(B) High unemployment rates are associated with high inflation rates
(C) High unemployment rates are associated with zero inflation rates
(D) High unemployment rates are associated with high wage rates
7. $2 \times 2 \times 2$ (दोन वस्तू, दोन उपभोक्ते, दोन उत्पादन घटक) सार्वसमतोल प्रतिमानात बाजार मोकळा करणाऱ्या समीकरणांची संख्या इतकी असणे :
- (A) 2
(B) 4
(C) 6
(D) 8
8. आभासी खंड हा उत्पादन घटकापासून मिळणारे उत्पन्न आणि खालीलपैकी यातील फरकाएवढा असतो :
- (A) सीमान्त खर्च
(B) सरासरी बदलता खर्च
(C) स्थिर खर्च
(D) वैकल्पिक खर्च
9. फिलिप्स वक्र खालीलपैकी काय दर्शवितो ?
- (A) उच्च बेरोजगार दर निम्न मुद्रास्फिती दराबरोबर असतो
(B) उच्च बेरोजगार दर उच्च मुद्रास्फिती दराबरोबर असतो
(C) उच्च बेरोजगार दर शून्य मुद्रास्फिती दराबरोबर असतो
(D) उच्च बेरोजगार दर उच्च वेतन दराबरोबर असतो

10. Square root formula for money demand is related to :
- (A) Speculative demand for money
(B) Transaction demand for money
(C) Precautionary demand for money
(D) Wealth demand for money
11. In Keynesian consumption function, which of the following is *true* :
- (A) MPC is constant and $APC > MPC$
(B) MPC is falling and $APC > MPC$
(C) MPC is falling and $APC < MPC$
(D) MPC is rising and $APC > MPC$
12. Transaction demand for money is :
- (A) Demand for currency plus demand deposits
(B) Demand for high-power money plus demand deposits
(C) Demand for currency and demand for reserve
(D) Demand for demand deposit and demand for reserve
10. पैसा मागणीसाठी वर्गमूळ सूत्र खालीलपैकी कशाशी संबंधित आहे :
- (A) पैशाची मागणी परिकल्पनासाठी
(B) पैशाची मागणी व्यवहारासाठी
(C) पैशाची मागणी सुरक्षिततेसाठी
(D) पैशाची मागणी संपत्तीसाठी
11. केन्सप्रणित उपभोग फलनात खालीलपैकी काय सत्य आहे ?
- (A) सिमांत उपभोग प्रवृत्ती स्थिर असून सउप्र > सिउप्र
(B) सिमांत उपभोग प्रवृत्ती घटती असून सउप्र > सिउप्र
(C) सिमांत उपभोग प्रवृत्ती घटती असून सउप्र < सिउप्र
(D) सिमांत उपभोग प्रवृत्ती वाढती असून सउप्र > सिउप्र
12. पैशाची व्यवहार मागणी म्हणजे :
- (A) चलनाची मागणी अधिक मागणीजन्य ठेवी
(B) जननक्षम पैशासाठी मागणी अधिक मागणीजन्य ठेवी
(C) चलनाची मागणी आणि राखीव निधीसाठी मागणी
(D) मागणीजन्य ठेवीची मागणी आणि राखीव निधीसाठी मागणी

13. "Bad money drives out good money" is known as :
- (A) Friedman's Law
(B) Domar's Law
(C) Keynes's Law
(D) Gresham's Law
14. The formula for multiplier is :
- (A) $K = 1/1 - MPC$
(B) $K = 1/MPC - 1$
(C) $K = 1/1 - APC$
(D) $K = 1/APC - 1$
15. In classical approach, full employment is assured by :
- (A) Interest flexibility
(B) Wage-price flexibility
(C) Wage rigidity
(D) Price rigidity
16. Ratchet effect relates to :
- (A) Life-cycle hypothesis
(B) Permanent income hypothesis
(C) Relative income hypothesis
(D) Absolute income hypothesis
13. "वाईट पैसा चांगल्या पैशाला दूर घालवतो" याला खालीलपैकी कोणता नियम म्हणतात ?
- (A) फ्रिडमनचा नियम
(B) डॉमरचा नियम
(C) केन्सचा नियम
(D) ग्रेशमचा नियम
14. गुणकाचे सूत्र खालीलपैकी कोणते आहे ?
- (A) $K = 1/1 - MPC$
(B) $K = 1/MPC - 1$
(C) $K = 1/1 - APC$
(D) $K = 1/APC - 1$
15. सनातनवादी दृष्टीकोनानुसार, पूर्ण रोजगाराची सुनिश्चिती खालीलपैकी कशामुळे होते ?
- (A) व्याज लवचिकता
(B) वेतन-किंमत लवचिकता
(C) वेतन ताठरता
(D) किंमत ताठरता
16. रॅचेट परिणाम खालीलपैकी कशाशी संबंधित आहे ?
- (A) जीवन-चक्र परिकल्पना
(B) स्थायी-उत्पन्न परिकल्पना
(C) सापेक्ष-उत्पन्न परिकल्पना
(D) निरपेक्ष-उत्पन्न परिकल्पना

17. "Faster and more inclusive growth" was aimed in :
- (A) 9th Five Year Plan
(B) 11th Five Year Plan
(C) 10th Five Year Plan
(D) 8th Five Year Plan
18. Which is the appropriate rate of discount to use in Cost-Benefit Analysis of a developmental project ?
- (A) Private Rate of Discount
(B) Market Rate of Discount
(C) Social Rate of Discount
(D) Treasury-bill Rate of Discount
19. "Institutions play important role in economic development" is a tenet given by :
- (A) Prof. Amartya Sen
(B) Prof. Paul Streeten
(C) Prof. Arthur Lewis
(D) Prof. Douglas North
17. "अधिक वेगवान व सर्वसमावेशक वृद्धी" हे कोणत्या पंचवार्षिक योजनेचे उद्दिष्ट होते ?
- (A) 9वी
(B) 11वी
(C) 10वी
(D) 8वी
18. एखाद्या विकास प्रकल्पाच्या खर्च-लाभ विश्लेषणात वापरण्यासाठी कोणता कसर दर योग्य आहे ?
- (A) खाजगी कसर दर
(B) बाजार कसर दर
(C) सामाजिक कसर दर
(D) शासकीय राजकोषीय प्रपत्र कसर दर
19. "आर्थिक विकासात संस्थांची भूमिका महत्त्वाची असते" हे तत्त्व कोणी मांडले ?
- (A) प्रा. अमर्त्य सेन
(B) प्रा. पॉल स्ट्रीटेन
(C) प्रा. आर्थर लुईस
(D) प्रा. डग्लस नॉर्थ

20. Which of the following pair of programme/instrument and its creator is *incorrect* ?
- (A) Millennium Goals : World Bank and the UN
- (B) Human Development Index : UNDP
- (C) International Longevity Index : WHO
- (D) Corruption Index : Transparency International
21. Karl Marx predicted the collapse of capitalism due to the following factors :
- (A) Decline in profits and competition among capitalists
- (B) Diminishing returns and profit squeeze between rent and wages
- (C) Excessive growth of population
- (D) Crises associated with over-production and social upheaval
20. खालीलपैकी कार्यक्रम/साधन आणि त्याचा जनक यांची कोणती जोडी चुकीची आहे ?
- (A) सहस्रकाची लक्ष्ये : जागतिक बँक आणि UN (संयुक्त राष्ट्र संघ)
- (B) मानव विकास निर्देशांक : UNDP (संयुक्त राष्ट्र संघ विकास कार्यक्रम)
- (C) आंतरराष्ट्रीय दीर्घ आयुष्यता निर्देशांक : WHO (जागतिक आरोग्य संघटना)
- (D) भ्रष्टाचार निर्देशांक : Transparency International (आंतरराष्ट्रीय पारदर्शकता)
21. कार्ल मार्क्स यांनी पुढील कोणत्या घटकांमुळे भांडवलशाहीचा ऱ्हास होईल असे अनुमान केले होते ?
- (A) नफ्यातील घट आणि भांडवलदारांमधील स्पर्धा
- (B) घटते परतापे आणि खंड व वेतनामध्ये नफ्याचे आकुंचन
- (C) लोकसंख्येची अतिरिक्त वृद्धी
- (D) अतिरिक्त उत्पादनाशी निगडित अरिष्टे आणि सामाजिक उलथापालथ

22. The original doctrine of 'balanced growth' refers to :

- (A) Scale of investment necessary to overcome indivisibilities
- (B) Growth path of the economy
- (C) Regional equality of growth and development
- (D) Returns on private and public investments

23. Which of the following expressions depicts correct relationship between 'growth' and 'development' in the economy ?

- (A) Development can occur without growth
- (B) Growth can occur without development
- (C) Growth and development need to occur simultaneously
- (D) Development is a precondition for growth

22. 'संतुलित वृद्धी'चे मूळ विधान कशाशी निगडित आहे ?

- (A) अविभाज्यतांवर मात करण्यासाठी लागणाऱ्या गुंतवणुकीचे परिमाण
- (B) अर्थव्यवस्थेचा विकासाचा मार्ग
- (C) वृद्धी व विकासाची प्रादेशिक समानता
- (D) खाजगी व सार्वजनिक गुंतवणुकीवरील परतावे

23. पुढीलपैकी कोणते विधान हे 'वृद्धी' व 'विकास' यांच्यातील संबंध योग्य तऱ्हेने व्यक्त करते ?

- (A) वृद्धीशिवाय विकास होऊ शकतो
- (B) विकासाशिवाय वृद्धी होऊ शकते
- (C) वृद्धी आणि विकास हे एकत्रितपणे घडणे पाहिजेत
- (D) वृद्धीसाठी विकास ही पूर्व अट आहे

24. The measures to improve the quality and effectiveness of the process of public expenditure and resource mobilization refers to :
- (A) Fiscal Imbalance
(B) Fiscal Adjustment
(C) Fiscal Correction
(D) Fiscal Consolidation
25. In a Globalized Economy a General Anti-Avoidance Rule assists tax administration to counter :
- (A) Aggressive Tax Avoidance
(B) Equity in Taxation
(C) Efficiency in Taxation
(D) Trade off between Equity and Efficiency in taxation
26. Which of the following is *not* available for financing Government's deficit ?
- (A) Market Loan
(B) Short-term Borrowing
(C) Debt raised under Market Stabilization Scheme
(D) Net proceeds from State Provident Fund
24. सार्वजनिक खर्च आणि साधन संपत्ती संघटित करून कामी लावण्याच्या प्रक्रियेची गुणवत्ता आणि परिणामकारक तेत सुधारणा करण्याच्या उपायांना काय म्हणतात ?
- (A) राजकोषीय असमतोल
(B) राजकोषीय समायोजन
(C) राजकोषीय दुरुस्ती
(D) राजकोषीय एकत्रीकरण
25. जागतिक अर्थव्यवस्थेत कर टाळण्या विरोधी सामान्य नियम हा कर प्रशासनास मदत करून कोणती बाब विफल करतो ?
- (A) आक्रमक कर चुकवेगिरी
(B) करपद्धतीतील समन्याय
(C) करपद्धतीतील कार्यक्षमता
(D) करपद्धतीतील समन्याय व कार्यक्षमता यांचे सममुल्यन
26. सरकारची तूट भागवण्यासाठी खालीलपैकी कोणाचा समावेश केला जात नाही ?
- (A) बाजार कर्ज
(B) अल्पमुदतीची कर्ज
(C) बाजार स्थिरीकरण योजने अंतर्गत घेतलेले कर्ज
(D) राज्य भविष्य निर्वाह निधीतील निव्वळ महसूल

27. Government *cannot* finance the plan entirely through borrowing when :

- (A) Fiscal Deficit is less than Budgetary Support
- (B) Fiscal Deficit is greater than Budgetary Support
- (C) Fiscal Deficit is equal to Budgetary Support
- (D) Budgetary Support is zero

28. The proceeds that are distributed between the states by the Finance Commission is :

- (A) Net proceeds of Central Taxes
- (B) Divisible pool of Central Taxes
- (C) Gross receipts of Central Government
- (D) Gross Tax revenue of the Central Government

27. जेव्हा तेव्हा सरकार योजनासाठी कर्ज माध्यमातून पूर्णपणे वित्तपुरवठा करू शकत नाही.

- (A) अर्थसंकल्पीय आधारापेक्षा राजकोषीय तूट कमी असेल तर
- (B) अर्थसंकल्पीय आधारापेक्षा राजकोषीय तूट जास्त असेल तर
- (C) अर्थसंकल्पीय आधार आणि राजकोषीय तूट सारखी असेल तर
- (D) अर्थसंकल्पीय आधार शून्य असेल तर

28. वित्त आयोग खालीलपैकी कोणता महसूल राज्या राज्या मध्ये वाटप करते ?

- (A) केंद्रीय करांचा निव्वल महसूल
- (B) केंद्र सरकारच्या करमहसूलाचा वितरण योग्य संचय
- (C) केंद्र सरकारचा एकूण महसूल
- (D) केंद्र सरकारचा एकूण कर महसूल

29. Under Fiscal Responsibility and Budget Management Act which deficit was committed to reduce to zero by all States and Centre by 2008-09 ?
- (A) Fiscal Deficit
(B) Primary Deficit
(C) Revenue Deficit
(D) Budgetary Deficit
30. Improvement in the ratio of own revenue receipts of a state to its total revenue expenditure is referred to :
- (A) Tax Efforts
(B) Fiscal Capacity
(C) Fiscal Discipline
(D) Inverse Per Capita Income
31. Blue Box Subsidies include :
- (A) Subsidies on farm exports
(B) Subsidies on production of Insecticides
(C) Subsidies on Farm Research
(D) Direct Payments made to farmers
29. राजकोषीय जबाबदारी आणि अर्थसंकल्प व्यवस्थापन कायद्या अंतर्गत सर्व राज्ये आणि केंद्र सरकार यांना 2008-09 पर्यंत कोणती तूट कमी करण्याचे बंधन केली होती ?
- (A) राजकोषीय तूट
(B) प्राथमिक तूट
(C) महसूली तूट
(D) अर्थसंकल्पीय तूट
30. राज्याच्या एकूण महसूली खर्चाशी त्याच राज्याच्या स्वतःच्या महसूली जमेच्या गुणोत्तरात झालेल्या सुधारणेस काय म्हणतात ?
- (A) कर प्रयत्न
(B) राजकोषीय क्षमता
(C) राजकोषीय शिस्त
(D) दरडोई उत्पन्नाचे व्यस्तांक
31. ब्लू बॉक्स अर्थसाह्य म्हणजे :
- (A) शेतमालाच्या निर्यातीवरील अर्थसाह्य
(B) कीटकनाशकांच्या उत्पादनावरील अर्थसाह्य
(C) शेतीक्षेत्रातील संशोधनातील अर्थसाह्य
(D) शेतकऱ्यांना भेट दिलेले पैसे

32. Persistent Dumping in International Trade refers to :

- (A) Exporting a huge quantities abroad at continuously fluctuating prices
- (B) Continuous tendency of a domestic monopolist to discriminate consumers through charging different prices for the exportable commodity
- (C) Continuous tendency of a domestic monopolist to charge a higher price in a country as compared to the international price
- (D) Continuous tendency of a domestic monopolist to charge a lower price in a country as compared to the international price to benefit the country's consumers

32. आंतरराष्ट्रीय व्यापारात संतत आवपूजन असे सुचित करते :

- (A) सातत्याने बदलत्या किंमतीस वस्तूंची परदेशात निर्यात करणे
- (B) देशांतर्गत मक्तेदाराची निर्यातक्षम वस्तूंकरीता भिन्न किंमती आकारून उपभोक्त्यांचा भेद करण्याची प्रवृत्ती
- (C) देशांतर्गत मक्तेदाराची आंतरराष्ट्रीय किंमतीच्या तुलनेत वस्तूंकरीता देशात जास्त किंमत आकारण्याची सातत्यपूर्ण पार्श्वभूमी
- (D) देशांतर्गत मक्तेदाराची देशातील उपभोगत्यांच्या फायद्याकरीता आंतरराष्ट्रीय किंमतीच्या तुलनेत वस्तूंकरीता कमी किंमत आकारण्याची प्रवृत्ती

33. If a country is experiencing faster economic growth than the rest of the world, then its currency :

- (A) Depreciates
- (B) Appreciates
- (C) No change
- (D) Appreciates only if growth is very high

34. Countervailing duties are imposed to protect domestic producers from :

- (A) Increase in cost of production
- (B) Foreign subsidies
- (C) Fall in demand
- (D) Quotas

33. जर एखाद्या देशास इतर देशांच्या तुलनेत जलद आर्थिक विकासाचा अनुभव येत असेल तर त्या देशाच्या चलनाचे :

- (A) मूल्यघसरण होईल
- (B) मूल्यवर्धन होईल
- (C) विनिमय मूल्यात बदल होणार नाही
- (D) जर अभिवृद्धी खूप जास्त असेल तर मूल्यवर्धन होईल

34. अंतर्गत उत्पादकांचे पासून संरक्षण करण्यासाठी प्रतितोलन शुल्क आकारले जाते.

- (A) उत्पादन खर्चातील वाढ
- (B) विदेशी अर्थसाहाय्य
- (C) मागणीतील घट
- (D) कोटा

35. GATT allowed formation of free trade areas and customs union under Article :

- (A) IV
- (B) XXIV
- (C) X
- (D) VII

36. An effective exchange rate is a :

- (A) Price adjusted exchange rate
- (B) Spot exchange rate effective in the market
- (C) Exchange rate against a weighted basket of currencies
- (D) Exchange rate quoted against the most important currency of the world

35. गॅटने मुक्त व्यापार क्षेत्र व व्यापार संघाची निर्मिती कलम द्वारे केली.

- (A) IV
- (B) XXIV
- (C) X
- (D) VII

36. परिणामकारक विनिमय दर म्हणजे :

- (A) किंमतीनुसार जुळवलेला विनिमय दर
- (B) बाजारात प्रचलित असलेला हजर विनिमय दर
- (C) भारित चलनांच्या समूहाशी असलेला विनिमय दर
- (D) जगातील सर्वात महत्त्वाच्या चलनाशी संबंधित असलेला विनिमय दर

37. (i) The immediate cause of the collapse of the Bretton Woods system was the massive Balance of Payments deficits of the United States in 1970-71.

(ii) The fundamental cause of the collapse of the Bretton Woods system was problems of international liquidity.

What can you say about the above statements ?

- (A) The statement (i) is correct but the statement (ii) is incorrect.
 (B) The statement (ii) is correct but the statement (i) is incorrect.
 (C) Both the statements (i) and (ii) are correct.
 (D) Both the statements (i) and (ii) are incorrect.

38. The 'Five Point Formula' to revive Indian agriculture, leading to second green revolution was suggested by :

- (A) Eleventh Five Year Plan
 (B) Twelfth Finance Commission
 (C) Arjun Sengupta Committee
 (D) National Commission on Farmers

37. (i) ब्रिटन वूडस् यंत्रणा कोलमडण्यामागील तात्कालिक कारण म्हणजे 1970-71 मध्ये अमेरिकेच्या आंतरराष्ट्रीय व्यवहार-तोलात मोठी तूट आली.

(ii) ब्रिटन वूडस् यंत्रणा कोलमडण्यामागील मूलभूत कारण म्हणजे आंतरराष्ट्रीय रोखतेमागील समस्या होय.

वरील विधानांबाबत तुम्ही काय सांगाल ?

- (A) विधान (i) बरोबर असून विधान (ii) चूक आहे
 (B) विधान (ii) बरोबर असून विधान (i) चूक आहे
 (C) विधान (i) व विधान (ii) दोन्ही बरोबर आहेत
 (D) विधान (i) व विधान (ii) दोन्ही चूक आहेत

38. भारतीय शेतीचे पाच कलमी कार्यक्रमाद्वारे पुनरुत्थान करून दुसऱ्या हरित क्रांतीची सूचना ने केली.

- (A) 11वी पंचवार्षिक योजना
 (B) 12वा वित्त आयोग
 (C) अर्जुन सेनगुप्ता समिती
 (D) राष्ट्रीय शेतकरी आयोग

39. The term M_3 in the context of money supply in India is also called :
- (A) Broad Money
(B) Narrow Money
(C) Aggregate Money Supply
(D) Reserve Money
40. Identify the areas reserved exclusively for public sector during the structural reforms era after 1991 :
- (A) Petroleum and Coal
(B) Defence and Retailing
(C) Railway Transport and Atomic Energy
(D) Petroleum and Steel
41. The Tarapore Committee, 1997, appointed by the Reserve Bank of India dealt with :
- (A) Black Money in India
(B) Rupee convertibility on current account
(C) Rupee convertibility on capital account
(D) Restructuring of Regional Rural Banks
39. भारतातील पैशाच्या पुरवठ्याच्या संदर्भात M_3 या संकल्पनेस असेही संबोधले जाते :
- (A) विस्तृत पैसा
(B) अरुंद पैसा
(C) पैशाचा समग्र पुरवठा
(D) राखीव पैसा
40. 1991 नंतरच्या संरचनात्मक सुधारणांच्या काळात केवळ सार्वजनिक क्षेत्रासाठी आरक्षित असलेली क्षेत्र ओळखा :
- (A) खनिज तेल व कोळसा
(B) संरक्षण व किरकोळ व्यापार
(C) रेल वाहतूक आणि अणू ऊर्जा
(D) खनिज तेल व पोलाद
41. रिझर्व्ह बँकेने नेमलेल्या, 1997च्या तारापोर समितीसमोर ठेवलेला विषय कोणता होता ?
- (A) भारतातील काळा पैसा
(B) चालू खात्यावरील रुपयाची परिवर्तनीयता
(C) भांडवली खात्यावरील रुपयाची परिवर्तनीयता
(D) प्रादेशिक ग्रामीण बँकांची पुनर्रचना

42. The committee on Competition Policy appointed by the Central Government (Raghavan Committee) sought to replace :

- (A) Company Law Board
- (B) Disinvestment Commission
- (C) State Planning Commission
- (D) Monopolies and Restrictive Trade Practices Commission

43. (i) The Planning Commission in India is a Statutory Body.

(ii) The Finance Commission in India is a Statutory Body.

What can you say about the above statements ?

- (A) Statement (i) and statement (ii) both are incorrect.
- (B) Statement (i) and statement (ii) both are correct.
- (C) Statement (i) is correct and statement (ii) is incorrect.
- (D) Statement (i) is incorrect and statement (ii) is correct.

42. केन्द्र शासनाने नेमलेल्या स्पर्धा धोरण समिति (राघवन समिती) चा उद्देश खालीलपैकी कोणाची जागा घेणे हा होता ?

- (A) कंपनी लॉ बोर्ड
- (B) निर्गुतवणूक आयोग
- (C) राज्य योजना आयोग
- (D) मक्तेदारी व निर्बंधक व्यापार प्रथा आयोग

43. (i) भारतातील योजना आयोग ही सांविधिक संस्था आहे.

(ii) भारतातील वित्त आयोग ही सांविधिक संस्था आहे.

वरील विधानांबाबत तुम्ही काय सांगाल ?

- (A) विधान (i) आणि विधान (ii) दोन्ही चूक आहेत.
- (B) विधान (i) आणि विधान (ii) दोन्ही सत्य आहेत.
- (C) विधान (i) सत्य आहे आणि विधान (ii) चूक आहे.
- (D) विधान (i) चूक आहे आणि विधान (ii) सत्य आहे.

44. Identify the *correct* statement :

- (A) During the year 1950-51, the share of agriculture and allied services in India's GDP was about 55%.
- (B) During the year 1980-81, the share of industry in India's GDP was about 55%.
- (C) During the year 2010-11, the share of services in India's GDP was about 35%.
- (D) During the year 2010-11, the share of agriculture and allied services in India's GDP was about 28%.

45. Average speed of train can be measured with the help of :

- (A) Median
- (B) Arithmetic mean
- (C) Geometric mean
- (D) Harmonic mean

44. सत्य विधान ओळखा :

- (A) 1950-51 वर्षी, भारताच्या राष्ट्रीय उत्पन्नातील कृषी व कृषी निगडित सेवांचा वाटा सुमारे 55% होता.
- (B) 1980-81 साली, भारताच्या राष्ट्रीय उत्पन्नातील उद्योगाचा वाटा सुमारे 55% होता.
- (C) 2010-11 साली, भारताच्या राष्ट्रीय उत्पन्नातील सेवांचा वाटा सुमारे 35% होता.
- (D) 2010-11 साली भारताच्या राष्ट्रीय उत्पन्नातील कृषी व कृषी निगडित सेवांचा वाटा सुमारे 28% होता.

45. आगगाडीच्या सरासरी वेगाचे मापन याच्या सहाय्याने करता येते :

- (A) मध्यगा
- (B) अंकगणितीय सरासरी
- (C) भूमीतीय सरासरी
- (D) हार्मोनिक सरासरी

46. For a sample data arithmetic mean is given as 50 and co-efficient of variation is 0.5, what would be the value of standard deviation ?
- (A) 0.25
(B) 0.50
(C) 0.75
(D) 1
47. Two lines of regression intersect at :
- (A) Median
(B) Mode
(C) Mean
(D) Origin
48. If the value of $b_{yx} = 4$ in a regression and value of correlation co-efficient is also 4, then value of b_{xy} will be :
- (A) 3
(B) 4
(C) 5
(D) 6
46. एका नमुना आकडेवारीसाठी सरासरी 50 आणि विचलनाचा सहगुणक 0.5 आहे. प्रमाणित विचलन काय असेल ?
- (A) 0.25
(B) 0.50
(C) 0.75
(D) 1
47. दोन प्रतीपगमन रेषा एकमेकींना येथे छेदतात :
- (A) मध्यगा
(B) बहुलक
(C) सरासरी
(D) आरंभस्थान
48. जर प्रतीपगमनात b_{yx} चे मूल्य 4 असेल आणि सहसंबंध सहगुणकही 4 असेल, तर b_{xy} एवढे असेल :
- (A) 3
(B) 4
(C) 5
(D) 6

49. In order to test the difference of means of two samples we make use of :

- (A) F-test
- (B) Chi-square test
- (C) t -test
- (D) z -test

50. For rejection of a null hypothesis which of the following holds ?

- (A) Calculated value of the statistic $>$ table value of the statistic
- (B) Calculated value of the statistic $<$ table value of the statistic
- (C) Calculated value of the statistic $=$ table value of the statistic
- (D) Calculated value of the statistic is double the table value of the statistic

49. दोन नमुन्यांच्या सरासरीतील फरकाची तपासणी खालील चाचणीच्या सहाय्याने केली जाते :

- (A) F-चाचणी
- (B) काय-स्क्वेअर चाचणी
- (C) t -चाचणी
- (D) z -चाचणी

50. मूळ परिकल्पना (null hypothesis) नाकारली जाते तेव्हा खालीलपैकी काय असते ?

- (A) स्टॅटिस्टिकचे गणन मूल्य $>$ स्टॅटिस्टिकचे सारणीतील मूल्य
- (B) स्टॅटिस्टिकचे गणन मूल्य $<$ स्टॅटिस्टिकचे सारणीतील मूल्य
- (C) स्टॅटिस्टिकचे गणन मूल्य $=$ स्टॅटिस्टिकचे सारणीतील मूल्य
- (D) स्टॅटिस्टिकचे मूल्य सारणीतील त्याच्या मूल्याच्या दुप्पट असते

FEB - 11213/II

ROUGH WORK

FEB - 11213/II

ROUGH WORK